

چکیده

هدف: آپاندیسیت شایع‌ترین علت جراحی اورژانس در جهان است و شیوع آن در سنین جوانی بیشتر است. اهمیت این موضوع با توجه به شیوع سنی آن در بین سربازان و پرسنل نظامی به خوبی احساس می‌شود. تشخیص زودرس و اقدام درمانی به موقع می‌تواند از عوارض بعدی آپاندیسیت حاد جلوگیری کند. بیلی‌روبین به عنوان یک مارکر خونی در آپاندیسیت افزایش می‌یابد و سطح بیلی‌روبین سرم و احتمالاً مقدار آن در بزاق می‌تواند در تشخیص زودرس کمک‌کننده باشد. از این رو در این مطالعه به بررسی ارزش سنجش بیلی‌روبین در بزاق به عنوان یک مایع فیزیولوژیک در دسترس پرداخته شد.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه مقطعی 30 نفر از مبتلایان به آپاندیسیت حاد مراجعه کننده به بیمارستان امام رضا (ع) و 30 نفر افراد سالم که از نظر سن و جنس هم‌سان شده بودند، با توجه به معیارهای ورود و اخذ رضایت‌نامه آگاهانه کتبی، وارد مطالعه شدند. از داوطلبین سالم و بیماران نمونه خون‌ریدی و بزاق قبل از مراجعه به اتاق عمل گرفته شد و مقدار بیلی‌روبین بزاق و سرم به روش الیزا اندازه‌گیری شد. مقایسه مقادیر بزاقی یا سرمی به روش student's unpaired t-test دو دامنه صورت گرفت. برای بررسی میزان همبستگی از روش آماری Pearson correlation استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج مطالعه حاضر نشان داد که در گروه بیمار نسبت به گروه سالم سطح بیلی‌روبین توتال سرم افزایش داشت، ولی این افزایش معنادار نبود ($0 \pm 1/18$ mg/dl در مقابل $0/0 \pm 70/17$ mg/dl). سطح بیلی‌روبین مستقیم سرم در گروه بیمار نسبت به گروه سالم کاهش داشت ($0/0 \pm 17/004$ mg/dl در مقابل $0/0 \pm 27/005$ mg/dl) و این کاهش معنادار بود ($P < 0/05$) از طرف دیگر در گروه بیمار نسبت به گروه سالم سطح بیلی‌روبین توتال بزاق کاهش داشت ($0/0 \pm 31/001$ mg/dl در مقابل $0/0 \pm 78/013$ mg/dl) و این کاهش معنادار بود ($P < 0/01$). سطح بیلی‌روبین مستقیم در گروه بیمار نسبت به گروه سالم بزاق کاهش داشت ($0/0 \pm 003/001$ mg/dl در مقابل $0/0 \pm 008/001$ mg/dl) و این کاهش معنادار بود ($P < 0/01$).

نتیجه گیری: بر اساس نتایج حاصل از این مطالعه، استفاده از بیلی‌روبین بزاقی که آزمونی آسان، سریع، حساس، ارزان و غیرتهاجمی محسوب می‌گردد، در جهت قطعی کردن تشخیص در افراد مشکوک به آپاندیسیت توصیه می‌شود. البته انجام مطالعات بیشتر در این زمینه و در مقایسه با سایر آزمون‌های تشخیصی به منظور آگاهی هرچه بیشتر از مزایای این آزمون در مطالعات آینده توصیه می‌شود.

واژگان کلیدی: آپاندیسیت حاد، بیلی‌روبین، بزاق، سرم